

LES 23

1.

Participium act/med/pss	werkwoord	betekenis	prs/ aor	med /pss	nv	mn/vr/ onz	getal
αἰτούμενοι	αἰτέω	vragen	prs	med	nom	mn/vr	mv
γινόμενων	γίνομαι	worden	prs	med	gen	mn/vr/ onz	ev
ὀρχησαμένης	ὀρχέομαι	dansen	aor1	med	gen	vr	ev
διαταξάμενος	διατάσσω	verordenen, beschikken	aor1	med	nom	mn/vr	ev
ἀναβάντα	ἀναβαίνω	opgaan	aor2	act	acc	mn/vr	ev
θεασαμένοις	θεάομαι	zien, aan- schouwen	aor1	med	dat	mn/vr	mv
ἀνακειμένοις	ἀνάκειμα	aanliggen	prs	med	dat	mn/vr	mv
παραγενόμενοι	παραγίνομαι	erbij zijn	aor2	med	acc	mn/vr	ev
προσλαβόμενοι	προσλαμβάνω	opnemen, aannemen	aor2	med	nom	mn/vr	mv
σπαρείς	σπείρω	zaaien	aor2	pss	nom	mn/vr	ev
σπαρέντες	σπείρω	zaaien	aor2	pss	nom	mn/vr	mv
λαβοῦσα	λαμβάνω	nemen, ont- vangen	aor2	act	nom	vr	ev
συναρπασθέντος	συναρπάζω	meesleuren	aor1	pss	gen	onz	ev
ἐπικαλεσαμένου	ἐπικαλέω	(iemand) erbij roepen	aor1	med	gen	mn/vr	ev
συμφυεῖσαι	συμφύω	samen op- groeien	aor2	pss	nom	vr	mv
λουσαμένη	λούω	baden, was- sen	aor1	med	nom	vr	ev
φανερωθεῖσαν	φανερόω	aan het licht brengen	aor1	pss	acc	vr	ev
διακρινόμενους	διακρίνω	onderscheid maken	prs	med	acc	mn/vr	mv
ἐμβάντι	ἐμβαίνω	afdalende	aor2	act	dat	mn/vr	ev

2.

Participium

	act			med			pss		
	mn/vr	vr	onz	mn/vr	vr	onz	mn/vr	vr	onz
prs	λύων	-ουσα	-ον	λυόμενος	-η	-ον	λυόμενος	-η	-ον
fut	λύσων	-ουσα	-ον	λυσόμενος	-η	-ον	λυθησόμενος	-η	-ον
aor 1	λύσας	-ᾶσα	-αν	λυσάμενος	-η	-ον	λυθείς	-εῖσα	-έν
aor 2	λαβών	-οῦσα	-όν	γενόμενος	-η	-ον	γραφείς	-εῖσα	-έν

3. Vertaal oefening: Mt 6:30-45

30	Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδασκαν.
	<p>Aantekeningen: συνάγονται is ind.prs.pss. 3^e p.mv. van συνάγω. ἀπήγγειλαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἀπαγγέλλω. ἐποίησαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van ποιέω. ἐδίδασκαν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van διδάσκω.</p> <p>Vertaling: en verzamelen zich de apostelen bij Jezus en zij hebben hem gemeld alles wat zij hebben gedaan en wat zij hebben geleerd (aan onderricht gegeven).</p>
31	καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.
	<p>Aantekeningen: ἀναπαύσασθε is een gbw.aor.med. 2^e p.mv. van ἀναπαύω. ἦσαν is ind.impf.act. 3^e p.mv. van εἰμί. ἐρχόμενοι is part.prs.med.nom.mnl.mv. van ἔρχομαι. ὑπάγοντες is part.prs.act.nom.mnl.mv. van ὑπάγω. φαγεῖν is de inf.aor.act. van ἐσθίω. εὐκαίρουν is ind.impf.act. 3^e p.mv. van εὐκαιρέω, <i>gelegenheid hebben</i>.</p> <p>Vertaling: en hij zegt tot hen: kom mee, jullie zelf apart naar een eenzame plaats en rust wat. Waren want de komenden en de weggaanden velen, en ook niet om te eten hebben zij gelegenheid gehad.</p>
32	Καὶ ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.
	<p>Aantekeningen: ἀπῆλθον is een ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἀπέρχομαι. Vertaling: en zij gingen weg in het schip naar een eenzame plaats alleen.</p>
33	καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἐπέγνωσαν πολλοὶ καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.
	<p>Aantekeningen: εἶδον is een ind.aor.act. 3^e p.mv. van ὁράω. ὑπάγοντας is een part.prs.act.acc.mnl.mv. van ὑπάγω. ἐπέγνωσαν is een ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἐπιγινώσκω. πεζῇ is een bnw.dat.vr.ev. van πεζός, <i>te voet</i>. προῆλθον is ind.aor.act. 3^e p.mv. van προέρχομαι, <i>νόόrgaan</i>. συνέδραμον is de ind.aor.act. 3^e p.mv. van συντρέχω, <i>samenstromen, snellen</i>.</p> <p>Vertaling: en zagen hen weggaand en velen doorzagen (het) en te voet vanuit alle steden stroomden zij daar samen en kwamen hen vóór.</p>
34	Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολλὸν ὄχλον καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά.
	<p>Aantekeningen: ἐξελθὼν is een part.aor.act.nom.mnl.ev. van ἐξέρχομαι. εἶδεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van ὁράω. ἐσπλαγχνίσθη is ind.aor.pss. 3^e p.ev. van σπλαγχνίζομαι, <i>diep bewogen zijn</i>. ἔχοντα is een part.prs.act.nom.onz.mv. van ἔχω. ἤρξατο is ind.aor.med. 3^e p.ev. van ἄρχω.</p> <p>Vertaling: en naar buiten gegaan zijnde (uitgegaan zijnde, nl uit het schip) zag hij (een) grote menigte en hij werd diep bewogen over hen omdat zij waren als schapen niet hebbend (een) herder en hij begon te leren hen veel (dingen).</p>

35	Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡδη ὥρα πολλή·
	Aantekeningen: ὥρας πολλῆς staat in de gen.vr.ev. γενομένης is part.aor.med.gen.vr.ev. van γίνομαι. προσελθόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van προσέρχομαι. ἔλεγον is ind.impf.act. 3 ^e p.mv. van λέγω. Vertaling: en reeds veel uur geworden zijnde (= nadat al veel uren waren verstreken) gekomen zijnde tot hem de leerlingen van hem zeiden: eenzaam is de plaats en reeds (een) uur veel (of: laat).
36	ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν.
	Aantekeningen: ἀπόλυσον is een gbw.aor.act. 2 ^e p.ev. van ἀπολύω. ἀπελθόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van ἀπέρχομαι. ἀγοράσωσιν is sub.aor.act. 3 ^e p.mv. van ἀγοράζω. φάγωσιν is sub.aor.act. 3 ^e p.mv. van ἐσθίω. Vertaling: laat hen los, opdat zij heeggegaan zijnde in de velden rondom en dorpen zij mogen kopen voor zich iets (opdat) zij mogen eten.
37	ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ· ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους καὶ δώσωμεν αὐτοῖς φαγεῖν;
	Aantekeningen: ἀποκριθεὶς is part.aor.pss.nom.mnl.ev. van ἀποκρίνομαι. δότε is de gbw.aor.act. 2 ^e p.mv. van δίδωμι. ἀγοράσωμεν is sub.aor.act. 1 ^e p.mv. van ἀγοράζω. δώσωμεν is ind.fut.act. 1 ^e p.mv. van δίδωμι. Vertaling: maar hij antwoordende zei tot hen: geeft aan hun jullie te eten. En zij zeggen tot hem: heengegaan zijnde wij moeten kopen van denaries tweehonderd broden en zullen wij geven hun te eten?
38	ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν· πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.
	Aantekeningen: ἔχετε is ind.prs.act. 2 ^e p.mv. van ἔχω. ὑπάγετε is gbw.prs.act. 2 ^e p.mv. van ὑπάγω. ἴδετε is gbw.aor.act. 2 ^e p.mv. van ὁράω. γνόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van γινώσκω. Vertaling: maar hij zegt tot hen: hoeveel broden hebben jullie? Gaat heen en ziet. En te weten gekomen zijnde zij zeggen: vijf en twee vissen.
39	καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
	Aantekeningen: ἐπέταξεν is ind.aor.act. 3 ^e p.ev. van ἐπιτάσσω. ἀνακλῖναι is inf.aor.act. van ἀνακλίνω, (doen) <i>zitten, aanliggen</i> . Vertaling: en hij gebod hun aan te liggen allen groep bij groep op het groene gras.
40	καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα.
	Aantekeningen: ἀνέπεσαν is ind.aor.act. 3 ^e p.mv. van ἀναπίπτω, <i>aanliggen</i> . Vertaling: en zij lagen aan perksgewijs per honderd en per vijftig.
41	καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς [αὐτοῦ] ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν.
	Aantekeningen: λαβὼν is part.aor.act.nom.mnl.ev. van λαμβάνω. ἀναβλέψας is part.aor.act.nom.mnl.ev. van ἀναβλέπω, <i>opzien</i> .

	<p>εὐλόγησεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van εὐλογέω. κατέκλασεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van κατακλάω. ἐδίδου is ind.impf.act. 3^e p.ev. van δίδωμι. παρατιθῶσιν is sub.prs.act. 3^e p.mv. van παρατίθημι. ἐμέρισεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van μερίζω. Vertaling: en genomen hebbend de vijf broden en de twee vissen opgezien hebbend naar de hemel zegende hij en brak de broden en gaf aan de leerlingen van hem opdat zij (mogen) voorzetten aan hun en de twee vissen verdeelde hij aan allen.</p>
42	<p>καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἔχορτάσθησαν, Aantekeningen: ἔφαγον is de ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἐσθίω. ἐχορτάσθησαν is ind.aor.pss. 3^e p.mv. van χορτάζω. Vertaling: en zij aten allen en zij werden verzadigd.</p>
43	<p>καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Aantekeningen: ἦραν is ind.aor.act. 3^e p.mv. van αἶρω. Vertaling: en zij namen op brokstukken twaalf korven vol ook van de vissen.</p>
44	<p>καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες [τοὺς ἄρτους] πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Aantekeningen: ἦσαν is ind.impf.act. 3^e p.mv. van εἰμί. φαγόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van ἐσθίω. ἄνδρες is znw.nom.mnl.mv. van ἀνήρ. Vertaling: en waren de gegeten hebbenden de broden vijfduizend mannen.</p>
45	<p>Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. Aantekeningen: ἠνάγκασεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van ἀναγκάζω, <i>dwingen</i>. ἐμβῆναι is de inf.aor.act. van ἐμβαίνω, <i>zich inschepen</i>. προάγειν is inf.prs.act. van προάγω, <i>voorgaan</i>. ἀπολύει ind.prs.act. 3^e p.ev. van ἀπολύω. Vertaling: en terstond dwong hij de leerlingen van hem zich in te schepen in het schip en voor(uit) te gaan naar de overkant naar Betsaida, tot hij loslaat de menigte.</p>